

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

นางสาวรัชณี ชาวพระไพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-023-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL SUPERVISION
OPERATION IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION SIX

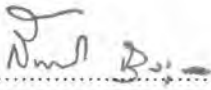
Miss. Ratchanee Khawprapai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1996
ISBN 974-634-023-9

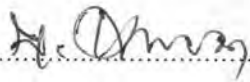
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6
โดย นางสาวรัชณี ชาวพระไพร
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

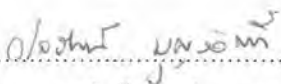

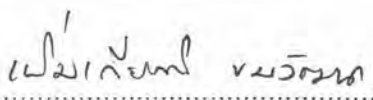
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูรธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

รัชนี้ ชาวพระไพร : การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 (A STUDY OF STATE AND
PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL SUPERVISION OPERATION IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION SIX) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ไฉรัตน์ บุญสวัสดิ์,
266 หน้า, ISBN 974-634-023-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศการสอนใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 948 คน
ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาทุกหมวดวิชา เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ดำเนินการเตรียมการนิเทศการสอนโดย
การวางแผนการนิเทศเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียน บุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศ คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่าย
วิชาการ งบประมาณที่ใช้ คือ เงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน เครื่องมือในการนิเทศเป็นแบบบันทึก
การนิเทศ วิธีการประเมินผลให้ผู้นิเทศบันทึกรายงานเมื่อสิ้นภาคเรียนแต่ละภาค

การปฏิบัติการนิเทศการสอน ส่วนใหญ่มีการใช้เทคนิคการนิเทศการสอนในห้องเรียนเทคนิค
ที่ใช้คือ การสังเกตการสอน และมีการใช้เทคนิคการนิเทศการสอนนอกห้องเรียน ส่วนใหญ่ ได้แก่
การปรึกษาหารือ

การติดตามและการประเมินผลการดำเนินการนิเทศการสอน มีการติดตามการดำเนินการ
ด้วยวิธีประชุมปรึกษาหารือ และประเมินผลการดำเนินการ เมื่อสิ้นสุดโครงการหรือแผนปฏิบัติงาน

ปัญหาในการดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ
ระบบการนิเทศอย่างแท้จริง ขาดบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากร ผู้นิเทศไม่มีเวลา
พอที่จะนิเทศการสอน ด้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศและติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง
ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศการสอน ขาดเครื่องมือในการประเมินที่เชื่อถือได้ และครูไม่
เห็นความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลป้อนกลับที่ได้รับ

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ *St. Nont*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ไฉรัตน์ บุญสวัสดิ์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนวคิด แนวทางในการวิจัย ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำอันมีคุณค่ายิ่ง ตลอดเวลาที่ได้ศึกษาอยู่

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ตลอดจนผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่กรุณาให้ความร่วมมือให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

รัชณี ชาวพระไพโร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
2	ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	9
	ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	9
	ผู้นิเทศและบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	11
	หลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	12
	ความหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	13
	จุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	13
	หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	14
	ขอบข่ายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	14
	ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	15
	แนวทางในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	15
	ความหมายของการนิเทศการศึกษาและนิเทศการสอน	17
	ความจำเป็นในการนิเทศการสอน	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน	20
	เป้าหมายการนิเทศการสอน	21
	หลักการนิเทศการสอน	22
	บุคลากรทางการนิเทศการสอน	24
	การเตรียมการดำเนินการนิเทศการสอน	27
	การปฏิบัติการนิเทศการสอน	32
	การติดตามและประเมินผลการดำเนินการนิเทศการสอน	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	การวิเคราะห์ข้อมูล	46
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4	การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	193
	สรุปผลการวิจัย	193
	อภิปรายผลการวิจัย	200
	ข้อเสนอแนะ	213
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	214
	รายการอ้างอิง	215
	ภาคผนวก	218
	ประวัติผู้เขียน	266

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์	45
2	สถานภาพของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	48
3	สถานภาพของหัวหน้าหมวดวิชา	55
4	จำนวนและค่าร้อยละของการวางแผนนิเทศการสอน	63
5	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมบุคลากรผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศ การสอน	68
6	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมงบประมาณสำหรับการนิเทศการสอน ...	78
7	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการนิเทศการสอน	81
8	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการประเมินผลการนิเทศการสอน	84
9	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนในห้องเรียน	89
10	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการสังเกตการสอน ..	94
11	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการทดลองใน ห้องเรียน	99
12	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการเยี่ยมชั้นเรียน	102
13	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการสาธิตการสอน	104
14	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนนอกห้องเรียน	108
15	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการปรึกษาหารือ	113
16	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการประชุมอภิปราย	114
17	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการประชุม เชิงปฏิบัติการ	117
18	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการสอนโดยการศึกษานอกสถานที่	121
19	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการจัดห้องสมุด เฉพาะวิชา	124
20	จำนวนและค่าร้อยละของเทคนิคการนิเทศการสอนโดยการจัดป้ายนิเทศ และนิทรรศการ	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	จำนวนและค่าร้อยละของการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการนิเทศ การสอน	129
22	จำนวนและค่าร้อยละของการติดตามการดำเนินการนิเทศการสอน	134
23	จำนวนและค่าร้อยละของประเมินผลการเตรียมการนิเทศการสอน	140
24	จำนวนและค่าร้อยละของประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศการสอน	145
25	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการเตรียมการดำเนินการนิเทศการสอน	157
26	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการปฏิบัติการนิเทศการสอน	170
27	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการติดตามการนิเทศการสอน	183
28	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการประเมินผลการนิเทศการสอน	186